

УДК 811.111'42

ВИСЛОВЛЕННЯ ЯК ОДИНИЦЯ АНАЛІЗУ СТРАТЕГІЇ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

М.Х. Кабірі (Харків)

У статті розглянуто характеристики висловлень-самопрезентем та способи їхньої ідентифікації в англomовному діалогічному дискурсі. Розуміння самопрезентації як дискурсного явища та як дискурсивної стратегії вказує на те, що саме висловлення виступає у ролі самопрезентеми. Висловлення-самопрезентеми спираються на концептуальну основу – ідентифікаційний фрейм. Ці висловлення будуються за синтаксичною моделлю Pronoun (1st person sing/pl) + be + Noun. Експліцитні висловлення-самопрезентеми формуються на основі варіантів цієї моделі, імпліцитні висловлення-самопрезентеми можуть бути трансформовані в такі, що сформовані на основі варіантів цієї моделі. Ідентифікація висловлень-самопрезентем в англomовному діалогічному дискурсі залучає використання контекстуального аналізу, який виявляється необхідним для імпліцитних висловлень-самопрезентем та експліцитних висловлень-самопрезентем, що містять займенник першої особи множини (групові самопрезентеми).

Ключові слова: англomовний діалогічний дискурс, висловлення, ідентифікація, самопрезентація, самопрезентема, характеристики.

Кабіри М.Х. Высказывание как единица анализа стратегии самопрезентации в англоязычном дискурсе. В статье рассмотрены характеристики высказываний-самопрезентем и способы их идентификации в англоязычном диалогическом дискурсе. Понимание самопрезентации как дискурсного явления и как дискурсивной стратегии указывает, что именно высказывание выступает в роли самопрезентемы. Высказывания-самопрезентемы опираются на концептуальную основу – идентификационный фрейм. Эти высказывания строятся по синтаксической модели Pronoun (1st person sing/pl) + be + Noun. Эксплицитные высказывания-самопрезентемы формируются на основе вариантов этой модели, имплицитные высказывания-самопрезентемы могут быть трансформированы в такие, которые сформированы на основе вариантов этой модели. Идентификация высказываний-самопрезентем в англоязычном диалогическом дискурсе осуществляется при помощи контекстуального анализа, необходимого для имплицитных высказываний-самопрезентем и эксплицитных высказываний-самопрезентем, с местоимением первого лица множественного числа (групповые самопрезентемы).

Ключевые слова: англоязычный диалогический дискурс, высказывание, идентификация, самопрезентация, самопрезентема, характеристики.

Kabiri M.H. Utterance as the Unit of Analysing Self-presentation Strategy in the English-language Discourse. The article provides insights into characteristic features of utterances-self-presentemes and the ways of their identification in the English-language dialogical discourse. The understanding of self-presentation as a discursive phenomenon and a discourse strategy prompts that it is an utterance which acts as a self-presenteme. Utterances-self-presentemes have the identification frame as their conceptual base. These utterances are built on the syntactic model Pronoun (1st person sing/pl) + be + Noun. Explicit utterances self-presentemes are formed on the variants of this model; implicit utterances self-presentemes can be transformed into those formed on the variants in this model. The identification of utterances-self-presentemes in the English-language dialogical discourse involves contextual analysis which proves to be necessary for implicit utterances-self-presentemes and explicit utterances-self-presentemes with Pronoun 1st person pl (group self-presentemes).

Key words: characteristic features, English-language dialogical discourse, identification, self-presentation, self-presenteme, utterance.

1. Вступ

Увага до самопрезентації у гуманітарних науках, особливо в соціології та психології [13; 12; 16], властива також і лінгвістичним дослідженням.

У мовознавстві самопрезентацію розглядають широко – як будь-яку поведінку людини, в тому числі вербальну [10]. Але погляд на самопрезентацію як на стратегію певного дискурсу [1; 4; 8; 14 та ін.], кореспондує з її вузьким тлумаченням, адже відомо, що кожне висловлення є свідченням наявності в комуніканта стратегічного задуму [3, с. 123].

Останнє розуміння відповідає спрямованості нашого дослідження, у фокусі якого перебувають стратегічні характеристики самопрезентації.

Актуальність такого дослідження обумовлена, по-перше, нагальною потребою з'ясування того, які цілі переслідують учасники різних англомовних дискурсів, вдаючись до самопрезентації, по-друге, необхідністю виявлення того, яке місце посідає самопрезентація у структурі та системі дискурсивних стратегій.

Для проведення такого дослідження першочерговою постає мета визначення одиниці аналізу – висловлення-самопрезентеми, з'ясування його сутнісних характеристик та принципів його ідентифікації в діалогічних фрагментах.

Об'єктом дослідження в статті, таким чином, стають висловлення-самопрезентеми, а предметом аналізу – їхні характеристики та принципи їхньої ідентифікації.

Матеріал аналізу поданий 1025 фрагментами діалогічного персонажного мовлення, джерельною базою цих фрагментів стали сучасні автентичні англомовні літературні та кінотвори.

Методологічно дослідження спирається на принципи дискурсологічного аналізу [6], що відповідає нашому розумінню самопрезентації як дискурсивної сутності, яка поєднує в собі когнітивний аспект (Я-концепція), комунікативно-соціальний аспект (стратегічний задум, призначений керувати враженням іншого) та власне вербальний аспект – висловлення-самопрезентеми.

2. Характеристики

висловлень-самопрезентем

Розуміння *висловлення* як вербального об'єктива-тора самопрезентації відповідає трактуванню

явища самопрезентації як дискурсивної сутності, адже саме речення-висловлення складає мовну основу мінімальної одиниці мовленнєвої комунікації [15, с. 33], мінімальними одиницями дискурсу визнаються інгерентно контекстуалізовані висловлення [18, с. 41].

Основа речення-висловлення становить пропозиція, котра в мовознавчому аналізі розглядається у двох іпостасях: як формальна схема та як ментальна структура. Для нашого дослідження релевантними є обидві позиції, але, оскільки в дискурсологічному аналізі пріоритет мають когнітивно-комунікативні чинники, вихідною точкою вважаємо розгляд пропозиції самопрезентеми як ментальної сутності.

Услід за Л.Р. Безуглою, під пропозицією розуміємо «різновид ментальної репрезентації» [2, с. 92]. Іншими словами, ментальна пропозиція [17, с. 150] – це концептуальна структура, яка зберігається в оперативній пам'яті людини та активується в процесі мовленнєвої взаємодії [19, с. 91], причому коли йдеться про активацію «пропозиція розуміється як інваріант концептуальної структури» [2, с. 92], яка, відповідно, може бути втілена в певну множину варіантів.

Концептуальну основу або каркас пропозиції утворюють аргументи чи актанти й предикат [7, с. 223], а сама пропозиція «зводиться до узагальненої об'єктивованої схеми відношень у синтаксичній одиниці на рівні класів аргументів і предикатів, не обмежених у просторі й часі» [9, с. 120], тобто ментальна пропозиція конкретизується у формальній схемі синтаксичної одиниці, але у той самий час та сама пропозиція (як інваріант) може бути втілена в низку різних речень-висловлень [11, с. 36].

Ведучи мову про ментальну пропозицію як концептуальну основу висловлення-самопрезентеми, вважаємо за доцільне спертися на концепцію С.А. Жаботинської, в якій описано найбільш фундаментальні поняттєві структури, використовувані нашим мисленням як інструмент для обробки інформації. Такими структурами, на думку дослідниці, є 17 пропозицій або пропозиційних схем, що належать п'ятьом базовим фреймам – предметному, акціональному, посесивному, ідентифікаційному та компаративному [5, с. 11]. Із перелічених

із висловленнями-самопрезентами кореспондують схеми *ідентифікаційного фрейму*, а саме:

- схема персоніфікації ЩОСЬ-ідентифікатор є ЩОСЬ-персоніфікатор;
- схема класифікації ЩОСЬ-ідентифікатор є ЩОСЬ-класифікатор;
- схема характеристизації ЩОСЬ-ідентифікатор є ЩОСЬ-характеризатор [5, с. 12–13].

Побудоване на основі цих пропозиційних схем висловлення-самопрезента на формальному рівні збігається з простим реченням, яке має таку сталу характеристику: підмет поданий займенником 1 особи од. (I) або (у випадку групової самопрезентації) мн. (*we*) та мінливу характеристику: присудок, а саме: складений іменний присудок утворений дієсловом *to be*, котре може варіюватися за часовими формами (Present, Past, Future) (хоча логічно припустити, що перевагу матиме форма теперішнього часу) та іменною частиною, котра теж варіюється.

Крім того, варіювання форми висловлень-самопрезентем можливо за критерієм непоширене/поширене просте речення, а їхнього змісту – за критерієм способу вираження пропозиції. Якщо пропозиція виражена в прямий спосіб, висловлення-самопрезента є експліцитним, якщо в непрямий спосіб – імпліцитним.

Експліцитні висловлення-самопрезентами містять вираження смислу самопрезентації, яке прямо витікає з їхнього пропозиційного змісту (напр., *I am David, I used to be a school teacher*); імпліцитні висловлення-самопрезентами характеризуються наявністю непрямо вираженого смислу самопрезентації, тобто імпліцитного смислу. Цей імпліцитний смисл не можна назвати взагалі невираженим, тому що він, хоча й опосередковано виражається мовними засобами; для його виведення необхідно відштовхуватися від експліцитного смислу – змісту пропозиції, лексикалізованого і граматикалізованого смислу, що впливає зі значення мовних знаків [2, с. 89].

Приміром, висловлення *I used to teach at school* містить імпліцитний смисл самопрезентації, воно може бути трансформоване у висловлення-самопрезентем з експліцитною пропозицією – *I used to be a school teacher*; так само висловлення *David* у відповідному контексті може бути трансформо-

ване у висловлення-самопрезентем *I am David*.

Таким чином, висловлення-самопрезента побудоване на основі однієї зі схем ідентифікаційного фрейму, представлене синтаксичною моделлю *I/we + be + n* та може бути подано варіантами цієї моделі (за експліцитного представлення самопрезентем), або трансформоване в один з таких варіантів (за імпліцитного представлення самопрезентем).

3. Принципи ідентифікації висловлень-самопрезентем в англomовному дискурсі

Матеріал нашого дослідження поданий фрагментами англomовного діалогічного дискурсу, які містять висловлення-самопрезентами.

Під фрагментом дискурсу маємо на увазі необхідне для розуміння самопрезентем контекстуальне оточення. Зокрема, якщо висловлення-самопрезента міститься у респонсивній репліці, фрагмент дискурсу із необхідністю включає також і ініціальну, наприклад:

– *You're not well, Danny hates you, I never saw something. I think that working a little slow. (Проверила, в скрипке так и написано. Автор этой реплики – начальник автора следующей реплики, он пытается разобраться, почему у этого Джейсона Омалу возник конфликт с его коллегой)*

– *I'm a doctor, the dead are my patients. (Concussion)*

Патологоанатому Джейсону Омалу (*Jason Omalu*) начальник робить зауваження, що той повільно працює, на що Омалу (*Omalu*) відповідає, що він – лікар, а мерці – його пацієнти. У цій відповіді висловлення-самопрезентем використано, щоб повідомити начальнику про те, що Омалу (*Omalu*) ставиться до мерців як лікар до пацієнтів, а отже не може працювати швидко. Це висловлення-самопрезента є експліцитним, отже його ідентифікація не викликає проблем.

– *Congressman Weil, have you ever been to a club called Centurion?*

– *I'm a five-term US congressman. (Lie to Me, Pilot)*

Одного з конгресменів підозрюють у користуванні елітними ескорт-послугами. Намагаючись вказати на безглуздість такого звинувачення, кон-

гресмен використовує самопрезентему, котра покликає перекопати адресата в бездоганній репутації мовця і повазі до нього з боку виборців. Висловлення-самопрезентема в цьому прикладі так само експліцитне, а відтак його не важко ідентифікувати.

Урахування контексту в наведених прикладах, таким чином, стає необхідним не для ідентифікації висловлень-самопрезентем, а для визначення їхніх комунікативних характеристик.

У той самий час, цілком очевидно, що контекстуальний аналіз потрібен і для ідентифікації висловлень-самопрезентем. Зокрема, у випадку імпліцитних самопрезентем *метод трансформаційного аналізу*, використаний для перетворення висловлення в експліцитну форму, застосовується після *методу контекстуального аналізу*. Останній, у свою чергу, залучає усі рівні дискурсивного контексту включно із контекстом художнього твору. Це дозволяє визначити комунікативний фокус висловлення та на цій підставі встановити збіжність/незбіжність конкретного висловлення з самопрезентемою.

Розглянемо подані далі приклади:

I'm operating on her, not you. (Elementary, Lesser Evils)

У цьому фрагменті Ватсон (*Watson*) не радить Керрі Дуайер (*Carrie Dwyer*) оперувати пацієнтку, оскільки, з її точки зору, дівчина має серйозну хворобу серця і може померти на операційному столі. У відповідь Керрі Дуайер (*Carrie Dwyer*) промовляє висловлення, яке може бути трансформоване в самопрезентему (*I'm operating on her, not you* +> *I'm the doctor in charge of her operation, not you.*). У цьому висловленні на перший план висувається роль Керрі Дуайер (*Carrie Dwyer*) як лікаря, відповідального за операцію пацієнтки, що дозволяє їй дати зрозуміти Ватсон (*Watson*), що рішення прийматиме саме вона, а не хтось інший ("Якщо я відповідаю за операцію пацієнтки, то саме я й буду приймати рішення."). Таким чином, у цьому висловленні комунікативним фокусом є характеристика суб'єкта-мовця, що й визначає це висловлення як імпліцитну самопрезентему.

I'm Margo Smythe. My husband is the chairman of the local businessmen's association. (Roberts, A Courageous Doctor, p. 112)

Марго Сміт (*Margo Smythe*) знайомиться з учасниками благодійної вечірки. Вона представляється їм, використовуючи експліцитну самопрезентему (*I'm Margo Smythe.*). Далі вона повідомляє, що її чоловік є головою місцевої асоціації бізнесменів. Потенційно це висловлення може бути трансформоване в самопрезентему (*My husband is the chairman of the local businessmen's association. +> I'm the wife of the chairman of the local businessmen's association.*), але аналіз контексту засвідчує, що це не так. Марго Сміт (*Margo Smythe*) не має на меті зосередити увагу виключно на власній персоні, вона хоче повідомити інших учасників про організаторів благодійної вечірки, одним з яких є її чоловік. Самопредставлення тут використано з метою знайомства та встановлення контакту, а в послідуєчому висловленні комунікативним фокусом є характеристика чоловіка Марго Сміт (*Margo Smythe*), а не її самої; обидва висловлення пов'язані відносинами сурядності (Я є X, а мій чоловік є Y). Отже, на підставі контекстуального аналізу можна зробити висновок, що висловлення *My husband is the chairman of the local businessmen's association* не є самопрезентемою.

Слід також окремо зупинитися на випадках групової самопрезентації. Складність інтерпретації таких самопрезентем полягає в тому, що постає необхідність встановлення того, чи суб'єкт-мовець презентує себе як учасника певної групи (як правило, з двох чи декількох осіб), або ж він описує установу (інституцію тощо), до якої він належить. Цілком очевидно, що лише в першому випадку має місце самопрезентація.

Використання методу контекстуального аналізу виступає надійним інструментом інтерпретації групових самопрезентем, що ілюструють подані далі приклади.

We're not magicians. We're scientists. (Lie to Me, Moral Waiver)

We're some of Tristan's teachers. (How to Get Away With Murder, Don't Tell Analise)

У цих прикладах маємо групові самопрезентем: мовець презентує себе адресатові як особистість, що належить до певної групи та володіє спільними для цієї групи якостями / характеристиками. В першому випадку Фостер (*Foster*) – член команди дослідників, які допомагають у розсліду-

ванні злочинів шляхом встановлення правдивості / неправдивості свідчень, повідомляє, що вони – не чарівники, а дослідники. У такий спосіб вона дає зрозуміти Джеремі Левайну (*Jeremy Levine*), якому кортить дізнатися результати дослідження, що таке дослідження потребує часу. Групова характеристика (*scientists, not magicians*) є водночас і характеристикою Фостер (*Foster*) як особистості. У другому випадку дві вчительки приходять до суду підтримати свого учня; знайомлячись з адвокатом хлопця, одна з них представляє їх обох.

Порівняємо розглянуті приклади з наступними:
We are a public agency in Pittsburgh. (Concussion)

We are a Catholic Church. We are a congregation of Catholics who have chosen as our priority to follow Catholic doctrine as rigorously as we can in our daily lives. (Brown, The Da Vinci Code, p. 50)

Такі та аналогічні приклади не є груповою самопрезентацією, оскільки в них мовець презентує установу / інституцію, а не себе як її члена. У першому випадку мовець докоряє своєму підлеглому через його некоректну поведінку на конференції, обґрунтовуючи це тим, що вони – представники муніципального закладу, публічні особи, які мають чемно відповідати на запитання журналістів, навіть незручні. Фактично Сіріль Вехт (*Siryll Wecht*) каже: «Працюючи в муніципальному закладі, ми маємо поводитися чемно», таким чином збігу з самопрезентацією тут немає. У другому випадку, єпископ Мануель Арінгароса (*Manuel Aringarosa*) під час інтерв'ю представляє свою церкву, акцентуючи не свою особисту приналежність до неї, а сутнісні характеристики цієї церкви, отже вести мову про самопрезентацію немає підстав.

Таким чином, використання вказаних методів дозволило ідентифікувати всі дібрані висловлення як самопрезентеми, у той час як висловлення, котрі не були визначені як одиниці аналізу, не увійшли до прикладової бази.

Отже, ідентифікація висловлень-самопрезентем – одиниць аналізу самопрезентації як стратегії англомовного дискурсу здійснюється за допомогою контекстуального аналізу, необхідного для визначення експліцитних групових самопрезентема імпліцитних самопрезентем.

4. Висновки

Розуміння самопрезентації як дискурсної сутності та стратегії англомовного дискурсу вказує на те, що одиницею її аналізу – самопрезентемою – слід вважати висловлення.

Висловлення-самопрезентеми мають у своєму підґрунті концептуальну основу – ідентифікаційний фрейм (пропозиційні схеми персоніфікації, класифікації, характеристизації), що відповідає синтаксичній моделі $Pr_{1st\ person} + be + N$. Експліцитні висловлення-самопрезентеми утворені на основі цієї моделі, імпліцитні висловлення-самопрезентеми є такими, що можуть бути трансформовані у висловлення, побудовані за цією моделлю.

Для ідентифікації висловлень-самопрезентем головним постає принцип урахування контекстних чинників, тобто застосування методу контекстуального аналізу, що виявляється необхідним для:

- визначення одиниць, що не відповідають характеристикам висловлень-самопрезентем як імпліцитних самопрезентем;
- визначення висловлень із займенником 1 особи множини як групових самопрезентем.

У тих випадках, коли висловлення-самопрезентеми є експліцитними та не груповими, контекстуальний аналіз набуває значущості не в їхній ідентифікації, а в аналізі їхніх комунікативних характеристик.

Вивчення та систематизація таких характеристик висловлень-самопрезентем є перспективним завданням дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабири О.В. Персуазивні і маніпулятивні стратегії англомовної комунікації з екотематик : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О.В. Бабири. – К., 2014. – 20 с.
2. Безугла Л.Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : [монографія] / Л.Р. Безугла. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 332 с.
3. Блакар Р.М. Язык как инструмент социальной власти / Р.М. Блакар // Язык и моделирование социального взаимодействия : сб. науч. тр. – М. : Наука, 1987. – С. 88–125.
4. Богатирьова Є.В. Прагмастилістичні характеристики англомовних передвиборчих політичних дебатів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Є.В. Бога-

тиррова. – Запоріжжя, 2014. – 20 с. 5. Жаботинская С.А. Лингвокогнитивный подход к анализу номинативных процессов / С.А. Жаботинская // Вісник Харків. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. – 2010. – № 928. – С. 6–21. 6. Как нарисовать портрет птицы: методология когнитивно-коммуникативного анализа языка: кол. монографія / [Бондаренко Е.В., Мартынюк А.П., Фролова И.Е, Шевченко И.С.] ; под ред. И. С. Шевченко. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. – 246 с. 7. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика : [учебник] / И.М. Кобозева. – М. : Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с. 8. Науменко Л.П. Сучасний англomовний бізнес-дискурс: комунікативно-прагматичне та лінгвокультурне моделювання : дис. ... докт. філол. наук: 10.02.04 / Науменко Людмила Петрівна. – К., 2017. – 515 с. 9. Никитин М.В. Основы лингвистической теории значения / М.В. Никитин. – М. : Высш. шк., 1988. – 168 с. 10. Олянич А.В. Презентационная теория дискурса / А.В. Олянич. – Волгоград : Перемена-Политехник, 2004. – 600 с. 11. Падучева Е.В. Высказывание и его соотношенность с действительностью (референциальные аспекты семантики местоимений) / Е.В. Падучева. – М. : Эдиториал УРСС, 2002. – 288 с. 12. Пикулёва О.А. Самопрезентация личности в процессе социального взаимодействия / О.А. Пикулёва // Вестник Санкт-Петербургского университета. Сер. 6: Философия. Культурология. Политология. Право. – 2005. – Вып. 1. – С. 85–91. 13. Почебут Л.Г. Социальная психология / Л.Г. Почебут, И.А. Мейжис. – СПб. : Питер, 2010. – 672 с. 14. Ущина В.А. Соціолінгвістична категорія домінантності та її реалізація в англomовному політичному дискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / В.А. Ущина. – К., 2003. – 20 с. 15. Шевченко И.С. Историческая динамика прагматики предложения. Английское вопросительное предложение 16–20 вв. : [монография] / И.С. Шевченко. – Харьков : Константа, 1998. – 168 с. 16. Burns R.V. Self-Concept Development and Education / R.V. Burns. – Holt, Rinehart and Winston: Education, 1982. – 441 p. 17. Rickheit G. Grundlagen der kognitiven Sprachwissenschaft / G. Rickheit, H. Strohner. – Tübingen, Basel : Francke, 1993. – 325 S. 18. Schiffrin D. Approaches to Discourse / D. Schiffrin. – Oxford : Blackwell, 1994. – 470 p. 19. Schwarz M. Einführung in die kognitive Linguistik / M. Schwarz. – Tübingen : Francke, 1990. – 219 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Brown D. The Da Vinci Code / D. Brown. – London : Corgi Books, 2004 – 593 p. 2. Concussion, by Peter Landesman, Columbia Pictures. – Access : http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=concussion. 3. Elementary, Season 01 Episode 05 Lesser Evils. [Electronic resource]. – Access: http://www.springfieldspringfield.co.uk/view_episode_scripts.php?tv-show=elementary&episode=s01e05. 4. How to Get Away With Murder, Season 03, Episode 04 Don't Tell Analyse. [Electronic resource]. – Access: https://www.springfieldspringfield.co.uk/view_episode_scripts.php?tv-show=how-to-get-away-with-murder-2014&episode=s03e04. 5. Lie to Me, Season 01, Episode 01 Pilot. [Electronic resource]. – Access: http://www.springfieldspringfield.co.uk/view_episode_scripts.php?tv-show=lie-to-me&episode=s01e01. 6. Lie to Me, Season 01, Episode 02 Moral Waiver. [Electronic resource]. – Access: <http://lyingtoyou.synthasite.com/moral-waiver.php>. 7. Roberts A. A Courageous Doctor / A. Roberts. – London, 2004. – 186 p.

REFERENCES

Babyre, O.V. (2014). *Persuazyvni i manipulyativni stratehii anhlomovnoi komunikatsii z ekotematyky. Avto-ref. dys. kand. filol. nauk [Persuasive and manipulative strategies of English-language communication in the frameworks of eco-thematics. Cand. philol. sci. diss. synopsis]*. Kyiv. 20 p. (in Ukrainian)

Bezuhla, L.R. (2007). *Verbalizatsiia implitsytnykh smysliv u nimetskomovnomu dialohichnomu dyskursi: monohrafiia [Verbalization of Implicit Meanings in German-language Dialogic Discourse: monograph]*. Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina. Publ.

Blakar, R.M. (1987). *Jazyk kak instrument social'noj vlasti [Language as an Instrument of a Social Power]*. In: V.V. Petrov (ed.). *Jazyk i modelirovanie social'nogo vzaimodejstvija [Language and Modeling of Social Interaction]*. Moscow: Nauka Publ., pp. 88–125.

Bohatyrova, Ye.V. (2014). *Prahmastylistychni kharakterystyky anhlomovnykh peredvyborchykh politychnykh debatuv. Avto-ref. dys. kand. filol. nauk. [Pragmastic Characteristics of the English-language Electoral Political Debates. Cand. philol.*

- sci. diss. synopsis*]. Zaporizhzhia. 20 p. (in Ukrainian)
- Bondarenko, E.V., Martynjuk, A.P., Frolova, I.E., and Shevchenko, I.S. (2017). *Kak narisovat' portret pticy: metodologija kognitivno-kommunikativnogo analiza jazyka [How to draw a portrait of a bird: methodology of the cognitive communicative analysis of a language]*. Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina. Publ.
- Burns, R.B. (1982). *Self-Concept Development and Education*. Holt, Rinehart and Winston: Education.
- Kobozeva, I.M. (2000). *Lingvisticheskaia semantika: uchebnyk [Linguistic Semantics: text-book]*. Moscow: Jeditorial URSS Publ.
- Naumenko, L.P. (2017). *Suchasnyi anhlomovnyi biznes-dyskurs: komunikativno-prahmatychna ta linhvokulturne modeliuvannia. Dys. dokt. filol. nauk: [The Contemporary English Business Discourse: Communicative-Pragmatic and Linguistic Conceptual Modelling. Dr. philol. sci. diss.]*. Kyiv. 515 p. (in Ukrainian)
- Nikitin, M.V. (1988). *Osnovy lingvisticheskoi teorii znachenija [Basis of Linguistic Meaning Theory]*. Moscow: Vysshaja shkola Publ.
- Oljanich, A.V. (2004). *Prezentacionnaja teorija diskursa [Presentational Theory of Discourse]*. Volgograd: Peremena-Politehnik Publ.
- Paducheva, E.V. (2002). *Vyskazyvanie i ego sootnesennost' s dejstvitel'nost'ju (referencial'nye aspekty semantiki mestoimenij) [Utterance and its Correlation With Reality (Referential Aspects of the Semantics of Pronouns)]*. Moscow: Jeditorial URSS Publ.
- Pikuljova, O.A. (2005). *Samoprezentacija lichnosti v processe social'nogo vzaimodejstvija [Self-Presentation of a Personality in the Process of Social Interaction]*. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta. Ser. 6: Filosofija. Kul'turologija. Politologija. Pravo. – Saint-Petersburg University Messenger. Series 6. Philosophy. Cultural Studies, Politology. Law, 1*, 85–91 (in Russian)
- Pochebut, L.G., and Mejzhis, I.A. (2010). *Social'naja psihologija [Social Psychology]*. St.Petersburg: Piter Publ.
- Rickheit, G., and Strohner, H. (1993). *Grundlagen der kognitiven Sprachwissenschaft*. Tübingen, Basel: Francke.
- Schiffirin, D. (1994). *Approaches to Discourse*. Oxford: Blackwell.
- Schwarz, M. (1990). *Einführung in die kognitive Linguistik*. Tübingen: Franke.
- Shevchenko, I.S. (1998). *Istoricheskaja dinamika pragmatiki predlozhenija. Anglijskoe voprositel'noe predlozhenie 16–20 vv.: monografija [Historical Dynamics of the Sentence Pragmatics: monograph]*. Har'kov: Konstanta Publ.
- Ushchyna, V.A. (2003). *Sotsiolingvistychna katehoriia dominantnosti ta yii realizatsiia v anhlomovnomu politychnomu dyskursi. Avtoref. dys. kand. filol. nauk [The Social Linguistic Category of Dominancy and Its Realization in English-language Political Discourse. Cand. philol. sci. diss. synopsis]*. Kyiv. 20 p. (in Ukrainian)
- Zhabotinskaja, S.A. (2010). *Lingvokognitivnyj podhod k analizu nominativnyh processov [A cognitive linguistic approach to the process of naming]*. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. – V.N. Karazin Kharkiv National Univ. Messenger, 928*, 6–21 (in Ukrainian)